

# หนองโรง

วิถีชีวิต วิถีชุมชน วิถีคนหนองโรง

## พื้นที่รูปธรรมตำบลบูรณาการเพื่อชุมชนเข้มแข็ง: ต.หนองโรง อ.พนมทวน จ.กาญจนบุรี

ตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ประมาณ 95,931ไร่ สภากองศ์กรชุมชนตำบลหนองโรงตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2551 ได้กำหนดเป้าหมาย “ตำบลน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม นำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์ มีศูนย์กระจายสินค้าพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี อย่างยั่งยืน” สิ่งที่สำคัญคือ กระบวนการจัดทำแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย แผนงานด้านเศรษฐกิจ แผนงานด้านสังคม ประเพณีวัฒนธรรม แผนด้านสิ่งแวดล้อม แผนด้านสุขภาพ

จากการบูรณาการแผนพัฒนาตำบลร่วมกัน หน่วยงานท้องถิ่นได้มีการสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของขบวนการองค์กรชุมชนตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การสร้างตลาดนัดชุมชนตำบลหนองโรง เป็นตลาดนัดกลางเพื่อการเกษตร เป็นพื้นที่ขายสินค้าเกษตรและสินค้าอื่นๆ ในตำบล ได้รับงบประมาณสนับสนุนต่อเนื่องปี 2561-2564 เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายให้กับประชาชนในพื้นที่

ปี 2560 - 2562 สภากองศ์กรชุมชนตำบลหนองโรงสำรวจและจัดทำข้อมูลผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนในการปรับปรุงซ่อมแซม ต่อเติมบ้านให้แก่ผู้ยากจนทั้งที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ผ่านโครงการบ้านพอเพียงชนบท

ต่อเนื่อง 3 ปี รวม 32 หลังคาเรือน งบประมาณรวม 507, 261 บาท ปัจจุบันดำเนินการปรับปรุง ทำให้ผู้เดือดร้อนมีความปลอดภัยในการอยู่อาศัยมากยิ่งขึ้น

ร้านค้าประชารัฐและศูนย์กระจายสินค้าชุมชนโซนพนมทวน ได้รับงบประมาณจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.) สนับสนุนหมู่บ้านละ 500,000 บาท ใช้งบจาก 4 หมู่บ้าน แบ่งเป็นร้านค้าและตู้จำหน่ายน้ำดื่ม โรงสีชุมชน ร้านค้าชุมชนมีเงินทุนหมุนเวียน 2,103,900 บาท โดยจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และเป็นศูนย์กระจายสินค้าให้กับชุมชนหรือร้านค้าในหมู่บ้านต่างๆ ป่าชุมชนเป็นพื้นที่ต้นแบบการดูแลรักษาป่าโดยชุมชน ชื่อว่า “ป่าชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี” กำหนดระเบียบในการใช้พื้นที่ป่า ปัจจุบันมีคณะกรรมการ 40 คน กลุ่มเยาวชนประมาณ 60 คน และมีชาวบ้านในหมู่บ้านต่างๆ ร่วมดูแลรักษาป่าจนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์ป่าชุมชนที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี จนได้รับรางวัลธงพิทักษ์ป่ารักษาชีวิตปี 2548 ได้รับรางวัล “ลูกโลกสีเขียว” ประเภทชุมชน (ชุมชนบ้านห้วยสะพานสามัคคีใช้ป่าชุมชนเป็นสะพานสู่การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม) และรางวัลประเภทกลุ่มเยาวชน (กลุ่มเยาวชนบ้านห้วยสะพานสามัคคี พลังการอนุรักษ์ที่ขับเคลื่อนผ่านบทเพลง) โดยการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) จนกระทั่งปี 2554 หน่วยงานป่าไม้จังหวัดกาญจนบุรี นำพื้นที่ป่ามาให้ประชาชนเป็นผู้ดูแล 3 ตำบลโดยตำบลหนองโรงเป็นหนึ่งในนั้น จึงทำให้ตำบลหนองโรงมีพื้นที่ป่า รวม 2,094 ไร่ 2 งาน

จากป่าและภูมิปัญญาท้องถิ่น สู่การท่องเที่ยวชุมชน การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนหรือท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ทำให้ตำบลหนองโรงเป็นที่รู้จักกันมากขึ้น มีแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในตำบล เช่น การศึกษาและเรียนรู้ป่าชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรม เช่น เพลงเหย่ย การทอผ้าขาวม้า แปรรูปศาลจาวตาลเชื่อม ลูกตาลลอยแก้ว ชิมอาหารพื้นบ้านเช่น น้ำพริกมะลิ้ง แกงคั่วหัวตาล แกงไก่บ้านใส่มะเขือเหลือง ทอดมันใบเปราะ ฯลฯ ในแต่ละเดือนจะมีผู้ที่สนใจมาท่องเที่ยวและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไม่ต่ำกว่า 1,000 คน ทำให้ประชาชนมีรายได้เสริม คราวเรือนละ 5,000 - 20,000 บาท ต่อเดือน เกิดการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง กลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือด้านวิชาการ งบประมาณ และแกนนำได้รับการพัฒนาเชิงแนวคิด มีการเรียนรู้จากภายนอกและนำกลับมาพัฒนาพื้นที่ตำบล โดยในปัจจุบันมีแกนนำที่ผ่านการเรียนรู้ และนำความรู้ต่างๆ ที่ได้มาพัฒนาตำบล

จากการดำเนินงานพัฒนาชุมชนของตำบลหนองโรง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ คือ ความมุ่งมั่น ความร่วมมือ ด้วยพลังของคนในชุมชน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ที่มีแนวคิดแนวปฏิบัติคือการเตรียมการ เรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติ และสรุปบทเรียนปรับปรุงและหาทางออก ทั้งหมดนี้คือบทเรียนสำคัญที่ตำบลได้เรียนรู้ ตามวิถีชีวิต วิถีชุมชน วิถีคนหนองโรง

